

Tiia Rantala

SIJOITUSRAHASTOSIJOITTAMISEN PERIAATTEET
CASE: HANDELSBANKENIN OSAKERAHASTOJEN KEHITYS
2006–2011

Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2011

SIJOITUSRAHASTOSIJOITTAMISEN PERIAATTEET

CASE: HANDELSBANKENIN OSAKERAHASTOJEN KEHITYS 2006-2011

Rantala, Tiia
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Joulukuu 2011
Ohjaaja: Aalto, Maarit
Sivumäärä: 46
Liitteitä: 0

Asiasanat: sijoitusrahasto, osakerahasto, sijoittaminen, tuotto

Opinnäytetyön aiheena oli Handelsbankenin osakerahastojen kehitys eri maissa/maanosissa. Tavoitteena on selvittää, miten osakerahastot ovat tuottaneet viiden, kolmen ja yhden vuoden ajanjaksoilla. Kannattaako piensijoittajan sijoittaa osakerahastoihin ja mistä sai suurimmat voitot ja mitkä toivat suurimmat tappiot.

Rahastosijoittamisen suosio on lisääntynyt huomattavasti viimeisten vuosien aikana. Suosiota on varmasti kasvattanut sijoittamisen helppous. Sijoittamisen hoitaa rahastonhoitaja, eikä sijoittajan tarvitse itse aktiivisesti hoitaa sijoituksiaan. Sijoitusrahastoissa varat on laajemmin hajautettu, kuin sijoitettaessa perinteisesti suoriin osakesijoituksiin.

Teoriaosassa on yleistä tietoa sijoitusrahastojen toiminnasta sekä niiden tuoton ja riskin mittaamisesta. Tutkimusosassa rahastojen tuottovertailu on tehty laskemalla euronääräiset tuotot 3000 euron pääomalle. Vertailusta selviää, minkä verran sijoittaja olisi saanut tuottoja, jos olisi sijoittanut rahastoihin vuosi, kolme vuotta tai viisi vuotta sitten.

Tuloksista voi todeta, että osakerahastoihin sijoittamalla voi tienata, mutta sijoitusajan ollessa lyhyt tappiot voivat olla suuretkin. Sijoitusrahastoissa parhain sijoitusaika olisi 5-10 vuoteen, mutta viimeisten vuosien aikana rahastojen kehitys on ollut todella vaihtelevaa, joten jo 3 vuoden sijoitusajalla voi päästä mukavasti voiton puolelle. Parhaiten menestyneet sijoitusrahastot sijoittivat Latinalaiseen Amerikkaan ja eurooppalaisiin tarkasti valittuihin yhtiöihin. Huonoimmin pärjänneet sijoitusrahastot sijoittivat Japaniin ja eurooppalaisiin yhtiöihin, jossa noudatettiin aggressiivista sijoituspolitiikkaa, lyhyt sijoitusaika ja suuri voitto, tällä kertaa sijoituspolitiikka ei toiminut.

PRINCIPLES OF FUND INVESTING
CASE: HANDELSBANKEN'S STOCK FUNDS DEVELOPMENT 2006-2011

Rantala, Tiia
Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
December 2011
Supervisor: Aalto, Maarit
Number of pages: 46
Appendices: 0

Keywords: equity fund, stock fund, investments, profit

The purpose of this thesis was to research how Handelsbanken stock funds have developed in different countries/ continents. The aim is to examine how stock funds have yielded in five, three and one-year periods. Should the small investor to invest in stock funds, and where get the biggest profits and which gave the biggest losses.

The popularity of equity funds has increased considerably over the past few years. Fund manager takes care of investment and the investor doesn't have to actively manage investments. Assets in equity funds are more widely decentralized than when you invest straight to stocks.

The theoretical part is general information about funds and how to measure yields and risks. In research part I have calculated how much profit can get when the investment is 3000 euros. The comparison shows how much an investor could have received the profit, when investment time is one year, three years or five years.

You can get big profits by investing equity funds, but you can also lose your moneys. Best duration for investment is 5-10 years, but in last few years advancement has been very varied, so for 3-year investment period investor can make also some profit. Most successful stock funds invested to Latin America and the Europe. Stock fund which invest in Europe selects carefully the companies. The worst stock funds invested to Japan, and European companies, which followed an aggressive investment policy, a short investment time and big profit but this time the investment policy did not work.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	SIJOITUSRAHASTOSIJOITTAMINEN.....	6
2.1	Mikä on sijoitusrahasto	6
2.1.1	Sijoitusrahastolaki.....	7
2.2	Erilaiset sijoitusrahastot.....	8
2.2.1	Osakerahastot.....	9
2.2.2	Korkorahastot.....	9
2.2.3	Yhdistelmärahastot	10
2.2.4	Erikoissijoitusrahastot.....	11
2.2.5	Kuukausisäästäminen.....	13
2.3	Rahastosijoittamisen edut ja haitat	13
2.3.1	Rahastosijoittamisen edut	13
2.3.2	Rahastosijoittamisen haitat	15
2.4	Rahaston valinta	15
3	KEHITYKSEN MITTARIT	17
3.1	Tuoton mittaaminen.....	17
3.2	Riskin mittaaminen.....	18
3.3	Riskikorjattu tuotto.....	18
4	SIJOITUSRAHASTOJEN KULUT	21
4.1	Suomen Sijoitusrahastoyhdistys	21
4.2	Handelsbankenin perimät kulut.....	22
5	SIJOITUSRAHASTOJEN VEROTUS.....	23
6	HANDELSBANKEN	24
6.1	Handelsbanken Suomessa	24
6.2	Handelsbankenin rahastot.....	25
7	RAHASTOJEN TUOTTOJEN VERTAILU	28
7.1	Tutkittavat rahastot.....	28
7.2	Tutkimuksen kulku.....	34
7.3	Osakerahastojen 5 vuoden tuotot	35
7.4	Osakerahastojen 3 vuoden tuotot	37
7.5	Osakerahastojen 1 vuoden tuotot	39
8	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	41
	LÄHTEET.....	45

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee Handelsbankenin osakerahastoja. Handelsbankenin rahastot valitsin, koska sain sieltä yhteysenkilön jolta sain tietoja sekä vinkkejä miten lähestyä aihetta.

Nykypäivänä voi valita itselleen sopivan sijoitusmuodon monesta eri vaihtoehdosta; löytyy talletustilejä, joukkovelkakirjalainoja, osakkeita, sijoitusrahastoja ja vakuutus-säästämistä. Sijoitusrahastot ovatkin kasvattaneet suosiotaan lähivuosina niin ammattisijoittajien kuin yksityissijoittajien keskuudessa. Suosioon on mitä ilmeisimmin vaikuttanut sijoitusrahastojen monipuoliset sijoituskohteet, matala korkotaso ja sijoitusrahastojen riskien hajauttaminen. Sijoitusrahastoihin voidaan sijoittaa monella tapaa muun muassa maantieteellisesti, toimialoittain tai tietyn kokoisiin yhtiöihin. Rahastoista löytyy eri vaihtoehtoja kuten, osakerahastot, korkorahastot, yhdistelmärahastot, indeksirahastot, vipurahastot ja Hedgerahastot.

Yksityissijoittajan näkökulmasta rahastosijoittamisella on monia etuja. Sijoittajan ei tarvitse intensiivisesti seurata markkinoiden kehittymistä, vaan rahastonhoitajat tekevät sen hänen puolestaan. Rahasto-osuuksien myynnit ja ostot onnistuvat nopeasti. Rahastojen kokonaisriski on pienempi kuin muissa sijoitusmuodoissa ja jo pienelläkin aloitussummalla sekä kuukausisäästämällä pääsee sijoitusrahastoihin mukaan. Sijoittajan kannattaa kuitenkin tutustua eri vaihtoehtoihin huolellisesti, koska tarjolla on erilaisia rahastoja, joiden tuotto-odotukset ja riskit poikkeavat toisistaan. Sopivien rahastojen valinnassa on syytä ottaa huomioon useita eri tekijöitä, varsinkin jos rahastoihin kerätyillä säästöillä on suuri taloudellinen merkitys sijoittajalle.

Teoriaosuudessa selvitetään mikä on sijoitusrahasto, miten se toimii sekä muita käsitteitä. Esitellään eri sijoitusrahasto vaihtoehdot, mitä kannattaa ottaa huomioon rahastoa valitessa sekä mitä etuja tai haittoja rahastosijoittamisesta on piensijoittajalle. Tutkimusosuudessa haetaan vastauksia siihen miten Handelsbankenin osakerahastot ovat kehittyneet viimeisen viiden vuoden aikana. Lähtökohtana on tutkia eri maihin sijoittavien osakerahastojen kehitystä. Työssäni tarkastelen myös miten maailman

taloustapahtumat ovat vaikuttaneet sijoitusrahastoihin viimeisten vuosien aikana. Aineistot on kerätty alan kirjallisuudesta, Internet sivuilta ja erilaisista sijoitusoppaista.

2 SIOITUSRAHASTOSIJOITTAMINEN

2.1 Mikä on sijoitusrahasto

Erola (2009, 21- 22) toteaa kirjassaan että, sijoitusrahasto on yksinkertaisesti ihmisiltä kerätty kasa rahaa, jolla rahaston salkunhoitaja tai hoitotiimi ostaa osakkeita, joukkolainaa, molempia tai jotain eksoottisempaa, kuten johdannaisia tai raaka- ainefu- tuureja. Näinhän se on, mutta asiaan kuuluu hieman muutakin.

Sijoitusrahastoja perustavat rahastoyhtiöt, jotka ovat useimmiten pankkien tai pankkiiriliikkeiden perustamia ja omistamia osakeyhtiöitä. Rahastoyhtiö hankkii rahastoon sijoittajia sekä sijoittaa kerätyt varat arvopapereihin. Sijoittajat sekä rahasto maksavat rahastoyhtiölle palkkiota sen toimista. (Leppiniemi 2002, 101.) Sijoitusrahasto on osakkeista, korkoinstrumenteista ja muista arvopapereista koostuva rahasto, jonka omistavat siihen sijoittaneet yritykset, säätiöt ja yksityiset henkilöt. Se on kollektiivinen instituutio, joka tarjoaa omistajilleen mahdollisuuden hyödyntää suuren sijoittajan asiantuntemusta ja kustannustehokkuutta. (Puttonen & Repo 2006, 23.)

Rahoitustarkastuksen vahvistamalla säännöillä selviää minkä tyyppinen sijoitusrahasto on kyseessä sekä millaista sijoituspolitiikkaa sijoitusrahasto harjoittaa. (Puttonen & Kivisaari 1997, 27.) Sijoituspolitiikalla tarkoitetaan rahaston strategialinjausta. Se antaa vastauksia esimerkiksi kysymyksiin; sijoittaako rahasto ulkomaisiin vai kotimaisiin arvopapereihin vai molempiin, toimitaanko korko- vai osakemarkkinoilla vai molemmissa, mitkä ovat perusteina sijoituspäätöksiin ja jakaako rahasto voitto-osuuksia vai ei. (Puttonen & Kivisaari 1997, 35- 36.)

2.1.1 Sijoitusrahastolaki

Sijoitusrahastolaki sääntelee Suomalaisten sijoitusrahastojen toimintaa. Finanssivalvonta puolestaan valvoo sijoitusrahastotoimintaa. Sijoitusrahastolaki jakaa sijoitusrahastot kahteen ryhmään: sijoitusrahastodirektiivin mukaisiin sijoitusrahastoihin ja erikoissijoitusrahastoihin. Sijoitusrahastodirektiivin mukaisille sijoitusrahastoille laki asettaa yksityiskohtaiset säännöt, miten sijoitustoiminnasta aiheutuvat riskit on hajautettava, kun erikoissijoitusrahasto voi taas poiketa näistä vaatimuksista. Laissa löytyy myös säännökset rahastoyhtiöstä, säilytysyhteisöstä sekä rahastojen markkinoinnista ja tiedonantovelvollisuudesta. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 11.)

Rahastosijoittamisen peruseriaatteisiin kuuluu se, että rahaston varat kuuluvat rahasto- osuudenomistajille ja rahaston varat täytyy pitää erillään rahastoyhtiön omaisuudesta. Tämä myös ilmaistaan sijoitusrahastolaissa selkeästi; Sijoitusrahaston varat kuuluvat rahasto-osuudenomistajille. Rahasto- osuudenomistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti sijoitusrahastoa koskevista velvoitteista. Rahastoyhtiön on pidettävä sijoitusrahaston varat erillään rahastoyhtiön omaisuudesta antamalla ne säilytysyhteisön säilytettäväksi. Sijoitusrahaston varoja ei saa ulosmitata rahastoyhtiön velasta. Rahastoyhtiö edustaa omissa nimissään sijoitusrahastoa. Sijoitusrahastoa koskevissa oikeustoimissa on mainittava, minkä sijoitusrahaston puolesta rahastoyhtiö toimii. (Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/48, 25§.)

Laki myös edellyttää, että sijoitusrahastolla pitää olla säännöt. Laissa on määritelty kysymykset, joihin säännöistä tulee löytyä vastaus. Sijoitusrahaston säännöissä on mainittava ainakin:

- 1) sijoitusrahaston nimi sekä rahastoyhtiön ja säilytysyhteisön toiminimi;
- 2) sijoitusrahaston sijoitustoiminnan tarkoitus sekä sijoitusrahaston varojen sijoittaminen;
- 3) rahasto-osuuksien luonne;
- 4) perusteet korvauksesta, jonka rahastoyhtiö ja säilytysyhteisö saavat toiminnastaan;
- 5) selvitys muista sijoitusrahastolle säännöllisesti aiheutuvista kuluista;
- 6) tarkemmat perusteet rahasto-osuuden arvon sekä merkintä- ja lunastushinnan laskemiseksi;

- 7) missä ja miten rahasto-osuudet merkitään ja lunastetaan;
- 8) missä, milloin ja miten rahasto-osuuden arvo julkistetaan sekä tiedot rahasto-osuuksien merkintä- ja lunastushinnoista ovat yleisön saatavissa;
- 9) rahastoyhtiön ja sijoitusrahaston tilikausi;
- 10) tuotonjaon perusteet sekä miten ja missä tuotonjako tapahtuu;
- 11) milloin ja missä sijoitusrahaston rahastoesite, yksinkertaistettu rahastoesite, puolivuotiskatsaus ja 95 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa neljännesvuosikatsaus sekä sijoitusrahaston ja rahastoyhtiön vuosikertomus ovat yleisön saatavilla; (2.4.2004/224)
- 12) rahasto-osuudenomistajien kokousten aika sekä kokousten kokoonkutsuja ja kutsumistapa sekä miten muut ilmoitukset saatetaan rahasto-osuudenomistajien tietoon; sekä
- 13) miten ja millä perusteella rahasto-osuudenomistajien valitsemat rahastoyhtiön hallituksen jäsenet valitaan. (Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/ 48, 41§.)

Laissa on myös poikkeuksia sääntöihin, jos kyseessä on esimerkiksi erikoissijoitusrahasto tai sijoitusrahaston sijoitustoiminnassa käytetään johdannaisopimuksia. Sijoitusrahaston säännöistä ja niiden muuttamisesta päättää rahastoyhtiön hallitus. (Puttonen & Repo 2006, 52).

2.2 Erilaiset sijoitusrahastot

Sijoitusrahastot voidaan jaotella usealla eri tavalla, mutta yleisimmin käytettävä tapa on tehdä se niiden sijoituskohteiden valinnan perusteella. Ne jaetaan erilaisiin ryhmiin, kuten osakerahastoihin, yhdistelmärahastoihin, korkorahastoihin, vipurahastoihin ja erikoissijoitusrahastoihin. (Leppiniemi 2002, 102.) Sijoitusrahastoja voidaan luokitella myös sijoitusten maantieteellisen jakauman, toimialan tai voitonjakoperiaatteiden perusteella (Nikkinen, Rothovius & Sahlström 2002, 19).

2.2.1 Osakerahastot

Pääasiassa osakerahastot sijoittavat varansa osakkeisiin. Sijoitusrahastojen sijoituspolitiikka eli sijoitusrahastojen valintaperiaatteet käyvät yleensä ilmi rahastoesitteestä. Osakerahastot voidaan jaotella useammalla tavalla, kuten sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin, yhtiöiden toimialan tai yhtiön koon perusteella. Maantieteellisesti katsottaessa sijoitusrahastot jaotellaan usein kotimaahan, euroalueelle, maailmanlaajuisesti sekä niin sanotuille kehittyville uusille markkinoille sijoitaviin rahastoihin. (Puttonen & Repo 2006, 64 - 65).

Osakerahastot voivat sijoittaa tiettytyyppisiin yhtiöihin, kuten suuriin ja maailmanlaajuisesti toimiviin blue chip -yhtiöihin tai pieniin ja keskisuuriin small cap -yhtiöihin. Blue chip -yhtiöllä tarkoitetaan yritystä, joka on ollut toiminnassa pitkään ja saavuttanut vahvan taloudellisen aseman. Small cap -yhtiö on sen sijaan markkinaarvoltaan pieni yritys. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 12.)

Osakerahastojen tuotto-odotus on luonnollisesti sidottu sijoituskohteiden mukaisesti johonkin osake- tai toimialaindeksiin. Esimerkiksi Suomeen sijoittavalla rahastolla tavoite voisi olla OMX Helsinki Cap -indeksin ja euroalueelle sijoittavalla rahastolla Euro STOXX 50 -indeksin ylittäminen. Kaikilla rahastoilla ei välttämättä ole vertailuindeksiä ollenkaan. Monet rahastot suojaavat salkkujansa johdannaisien avulla, mutta on myös rahastoja jotka eivät niitä käytä. Johdannaisia ovat esimerkiksi optiot ja termiinit. (Puttonen & Repo 2006, 66).

2.2.2 Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat joukkolainoihin. Pääasiallisten sijoituskohteiden ollessa laina-ajaltaan enintään 12 kuukauden sitoumuksia puhutaan lyhyen koron rahastoista. Ajan ollessa tätä pidempi, puhutaan pitkän koron rahastoista. Keskipitkän koron rahastoissa sijoitetaan kumpaankin edellä mainittuun korkoinstrumenttiin. (Leppiniemi 2002, 102).

Lyhyen koron rahastoja kutsutaan myös ns. rahamarkkinarahastoiksi, sillä ne sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, esimerkiksi valtion, pankkien tai yritysten liikkeelle laskemiin korkoinstrumentteihin. Näiden laina-aika on korkeintaan vuosi. Lyhyen koron rahastojen tavoitteena on yleensä ohittaa pitkällä aikavälillä kolmen kuukauden euribor - koron tuotto. (Puttonen & Repo 2006, 63.) Rahamarkkinarahastoiden hallinnointipalkkiot ja riskit ovat kaikkein pienimmät, mutta niin ovat myös tuotto-odotukset. Tällöin niiden pääasiallinen käyttö on lyhytaikaisten kassavarojen sijoittaminen. (Nikkinen ym. 2002, 19.)

Keskipitkän koron rahastot sijoittavat sekä lyhyisiin että pitkiin korkoinstrumentteihin, sen mukaan millaiset tuotto-odotukset korkomarkkinoilla vallitsee. Kyseessä on siis yhdistelmärahasto joka tekee lyhyen ja pitkän koron sijoituksia. Rahastoraportissa keskipitkän koron rahastot luokitellaan samaan luokkaan pitkän koron rahastojen kanssa. (Puttonen & Repo 2006, 63.)

Pitkän koron rahastot sijoittavat varansa pääosin pitkäaikaisiin, eli laina-ajaltaan yli vuoden joukkolainoihin ja korkoinstrumentteihin. Lainoissa liikkeellelaskijoina voivat olla valtio, julkisyhteisöt sekä yritykset. Valtion ja julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan myös obligaatorahastoiksi ja yrityslainoihin sijoittavia yrityskororahastoiksi. Pitkän koron rahastoissa on hieman korkeammat tuotto-odotukset kuin lyhyen koron rahastoissa, joten niissä on myös enemmän riskiä arvon vaihteluista. Korkoriski johtuu siitä, että pitkien korkojen nouseminen laskee joukkovelkakirjalainan arvoa. (Puttonen & Repo 2006,64.) Erityisen riskipitoisia lainoja kutsutaan high yield bonds- nimellä. Näiden yhtiöiden korkotuotto on korkea sen takia, että niiden luottokelpoisuus on heikko. (Korko-opas 2011, 10.)

2.2.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä korkoa tuottaviin kohteisiin että osakkeisiin. Tämän takia niiden painopistettä on mahdollista vaihtaa markkinatilanteen mukaan. Rahastosäännöissä on kuitenkin määritelty ne rahat joiden puitteissa korko- ja osakesijoitusten painoarvoja voidaan muuttaa. Painoarvojen enimmäismäärät voidaan määritellä esimerkiksi niin että rahaston osakepaino voi olla 60 prosenttia rahaston

varoista. Painoarvot on kuitenkin mahdollista jättää määrittelemättä, jolloin markkinatilanteen mukaan rahasto voi sijoittaa vaikka kaikki varansa osakkeisiin tai olla puhtaasti korkorahasto. Yhdistelmärahaston tuotto määritellään yleensä prosentiosuuksina sellaisista korko- ja osakeindekseistä, jotka sopivat sen sijoituspolitiikkaan osake- ja korkopainotuksien mukaisesti. (Puttonen & Repo 2006, 67).

Salkun ollessa hajautettu erityyppisiin instrumentteihin, riskikin on pienempi kuin osakerahastoissa. Sijoittajan kannattaa huomioida se onko rahastolla vapaa mahdollisuus sijoittaa osakemarkkinoille vai onko osakepainolle asetettu rajat. On myös hyvä selvittää voiko rahasto sijoittaa ulkomaille vai onko kyseessä pelkästään suomalainen rahasto. (Puttonen & Kivisaari 1999, 172).

2.2.4 Erikoissijoitusrahastot

Nykypäivänä sijoitusrahastoissa löytyy monia erikoistumismahdollisuuksia, kuten keskittäminen tietylle maantieteelliselle alueelle, kotimaahan tai ulkomaahan, toimialaan, kiinteistöihin sekä raaka- aineisiin. Vipu-, indeksi- ja rahastojen rahastot luokitellaan erikoissijoitusrahastoiksi, joissa hajautetaan riskejä sijoittamalla useisiin eri kohteisiin. Näissä ei välttämättä kuitenkaan ole mitään prosenttirajoja, joita yksittäiset sijoitukset eivät saa ylittää koko rahaston varojen määrästä. Erikoissijoitusrahastojen säännöt ovat sijoitusrahastolakia väljemmät. Korkorahastokin voi olla erikoissijoitusrahasto, kun puhutaan erityisen korkeasta riskistä. Hedge fund -sijoitusrahastot tähtäävät puolestaan positiiviseen tuottoon kaikissa markkinaolosuhteissa aktiivisella sijoituspolitiikalla. Asiantuntijat eivät välttämättä luokittele Hedge fund -rahastoa omaksi rahastoksi, vaan luokittelevat sen vipurahastoihin kuuluvaksi. (Nikkinen ym. 2002, 19; Puttonen & Repo 2006, 68–70.)

Erikoisrahastoista eniten riskejä ottavat vipurahastot. Ne käyttävät aktiivisesti johdannaisia (optioita ja termiinejä) lisätuoton tavoitteluun nousevilla markkinoilla. Optiosopimus on ehdollinen eli optioon sijoittanut voi valita toteuttaako kaupan vai ei. Termiini on sopimus, johon liittyy velvollisuus ostaa tai myydä tulevaisuudessa sopimuksen kohde-etuus, esimerkiksi osake, sovittuun hintaan tiettyä ajankohtana. Tarkoittaa samaa kuin futuuri. (Pörssisäätiön www-sivut 2011.)

Vipurahastojen tavoitteena on ennakoida pörssikurssien kehitys ja johdannaisten tuottamalla vivulla saada aikaan keskimääräistä osaketuottoa korkeampi tuotto. Vipurahastossa osuuden arvo voi heilahdella lyhyellä aikavälillä huomattavasti ylös ja alas, mutta pitkällä aikavälillä pyritään saamaan osakemarkkinoita korkeampi tuotto, ottamalla selkeästi suurempia riskejä kuin muut osakerahastot. Useissa vipurahastoissa sijoituksia voi tehdä ja nostaa vain tiettyinä päivinä. (Morningstar www-sivut 2011.)

Indeksirahastoissa varat sijoitetaan osakkeisiin tietyn indeksin painotusten mukaisesti. Yhden yhtiön paino indeksissä voi ylittää 10 prosenttia, joten siksi myös indeksirahastot ovat erikoissijoitusrahastoja. Indeksirahastot tarjoavat keskimääräistä tuottoa pienillä hoitokuluilla, koska sijoituspäätökset tehdään automaattisesti indeksin painotusten mukaan. (Morningstar www-sivut 2011.)

Rahastojen rahastoissa sijoitetaan nimensä mukaisesti toisiin rahastoihin. Niiden avulla saa sijoitettua hyvinkin laajalti. Rahastojen rahastoihin sijoittamista sanotaan helpoksi. Sijoittaja tekee päätöksen siitä, sijoittaako osakkeisiin, korkoihin vai yhdistelmään. Salkunhoitaja hoitaa maantieteellisen ja toimialahajautuksen. Vastapainoksi rahastojen rahastoissa hallinnointi- ja säilytyskulut voivat vaihdella suuresti, sillä usein sijoittaja joutuu osallistumaan kaikkien välillisestikin omistamiensa rahastojen kuluihin. Rahastonhoitajan siirtäessä salkun sijoituksia toiseen rahastoon myynnistä ei kuitenkaan tarvitse maksaa veroa. Jos sijoittaja itse myisi rahasto-osuuksiaan siirtääkseen ne toiseen rahastoon, hän maksaisi välissä mahdollisista myyntivoitoistaan veroa. (Morningstar www-sivut 2011.)

Indeksiosuus eli etf (exchange traded fund) on sijoituskohde, jota voidaan verrata sijoitusrahastoihin. Se perustuu indeksin koostumusta jäljittelevään sijoitusrahastoon, joka myydään osuuksina pörssissä, kuten osakkeet. (Nikkinen ym. 2002, 20.)

2.2.5 Kuukausisäästäminen

Jo pienelläkin summalla voi päästä kiinni rahastoihin. Kuukausisäästäminen on hyvä vaihtoehto jos on kiinnostunut rahastosijoittamisesta, mutta ei ole laittaa siihen isoa summaa kerralla. Kuukausisäästäminen on myös hyvä keino hajauttaa riskiä pitkällä aikavälillä. Pörssikurssien ollessa laskussa saa rahasto-osuuksia halvemmalla ja siten useampia osuuksia samalla hinnalla. Kurssien jälleen noustessa nousee myös osuuk-sien arvo. (Handelsbankenin www-sivut, 2011a.)

2.3 Rahastosijoittamisen edut ja haitat

Sijoitusrahasto on oivallinen sijoitusvaihtoehto sellaiselle sijoittajalle, joka haluaa päästä vähällä vaivalla ja antaa ammattilaisten hoitaa varallisuuttaan. Tästä vaivat-tomuudesta pitää kuitenkin maksaa erilaisten palkkioiden muodossa. Kustannusten kohtuullisuus riippuu siitä, kuinka suuren arvon sijoittaja antaa rahaston tarjoamille palveluille. On olemassa sijoittajia, joiden mielestä on mukava toimia itse suoraan rahoitusmarkkinoilla, vaikka aikaa markkinoiden analysointiin ja asiantuntemusta rahoitusmarkkinoista ei paljoa löytyisikään. Useimmiten nämä sijoittajat kokevat, että sijoitusrahastosijoittaminen veisi koko sijoittamisen ilon, kun ei voisi itse veikkailla eri yhtiöiden osakekurssien kehittymistä ja ennustella korkotason muutok-sia. Osalle sijoittaminen on vain vapaa-ajan harrastus. Mahdollisuus kuukausisääs-täminen on lisännyt rahastojen suosiota.

2.3.1 Rahastosijoittamisen edut

Seligson & Co (2011) määrittelee Internetsivuillaan seuraavasti rahastosijoittamisen etuja. Ensimmäisenä etuna on riskien hajautus, koska varat sijoitetaan useisiin koh-teisiin, rahaston kokonaisriski pienenee. Toisena etuna on rahaston helppo hoitoi-suus. Sijoittajan ei tarvitse itse seurata markkinoita, jos siihen ei ole aikaa tai kykyä. Lisäksi rahasto-osuudet voi jättää säilytettäväksi rahastoyhtiöille veloituksetta, rahas-to-osuuksien arvo lasketaan päivittäin ja ne noteerataan Helsingin Arvopaperipörs-sissä. Rahastojen arvoja pystyy seuraamaan päivälehtien pörssisivuilta, Teksti-TV:stä

tai Internetistä. Sijoitusrahasto myös helpottaa yksityisen sijoittajan kirjanpitoa ja veroilmoituksen tekemistä, sillä omistuksessa on vain yksi sijoitus. Kolmantena etuna mainitaan rahastojen hyvä rahaksi muutettavuus. Rahastosuukien ostot ja lunastukset käyvät nopeaan sekä niitä voi tehdä jokaisena pörssin kaupankäyntipäivänä. Rahastosijoittaminen ei ole mihinkään määräaikaan sidottua, joten sijoitus voidaan muuttaa käteiseksi välittömästi.

Neljäntenä etuna mainitaan yksilölliset sijoitusvaihtoehdot. Sijoittaja voi valita monenlaisista rahastoista kuten osakerahastoista, yhdistelmärahastoista, pitkistä korkorahastoista tai lyhyistä korkorahastoista sekä erilaisista erikoissijoitusrahastoista. Jokaisen sijoittajan tarpeille löytyy varmasti sopiva rahasto. Etuihin voidaan myös lukea alan asiantuntijat. Sijoituspäätösten tekijät ovat asiantuntijoita, jotka seuraavat rahastojen kehitystä jatkuvasti.

Viides etu on säästöt kaupankäyntikuluissa. Sijoitusrahasto käy kauppaa suurilla erillä ja siksi kustannukset ovat pienemmät kuin yksityisillä. Sijoitusrahastosijoittaminen yhdistää piensijoittamisen ja suursijoittamisen edut. Transaktiokustannukset ovat alhaiset rahaston suuren kaupankäyntivolyymien takia ja rahastoilla on mahdollisuus sijoittaa rahamarkkinainstrumentteihin, mikä olisi yksityishenkilölle muutoin lähes mahdotonta, koska toiminta korkomarkkinoilla edellyttää suuria sijoituksia. Transaktiokustannukset ovat kustannuksia jotka syntyvät sopimuksen valmistelusta ja täytäntöönpanosta (Suomisanakirjan [www-sivut](http://www.suomisanakirja.fi) 2011).

Kuudentena etuna mainitaan rahaston tuotto. Sijoittaja voi itse rahaston valinnalla päättää, missä muodossa hän tuottonsa haluaa. Tuottorahastoissa tuottoa jaetaan vuosittain voitto-osuuden verran, kasvurahastoissa vuotuinen tuotto lisätään rahastosuuden arvoon. Molemmat rahastotyyppit voi realisoida silloin, kun itselle parhaiten sopii. Seitsemäs etu on viranomaisten valvonta. Viranomaisvalvonta takaa osaltaan hyvän sijoittajasuojan ja tiedotusvälineistä saa seurattua rahastonsa kehitystä päivittäin. Rahastot raportoivat kuukausittain Rahoitustarkastukselle, joka valvoo Suomeen rekisteröityjä sijoitusrahastoja.

2.3.2 Rahastosijoittamisen haitat

Rahastosijoittaminen ei silti ole pelkkiä etuja täynnä. Osa voi kokea erinäiset kustannukset haittana. Kuitenkin voi todeta, ettei nykypäivä saa melkein mitään ilmaiseksi. Rahastosijoittamiseen liittyy erilaisia kustannuksia, kuten merkintä- ja lunastuspalkkio, hoitopalkkio ja säilytysyhteisön palkkio. Merkintä- ja lunastuspalkkio veloiteetaan suoraan asiakkaalta. Hoito- ja säilytyspalkkio vähennetään rahastopääomasta ennen osuudenarvon laskemista. Rahastoyhtiö perii hoitopalkkion sijoitusrahaston tuotoista riippumatta eli hoitopalkkiot ovat rahastoyhtiölle varmaa tuloa vaikka sijoitusrahaston tuotto olisi negatiivinen.

Toisena haittana voidaan mainita kustannukset kaupankäynnistä. Valtaosa sijoitusrahastoista on pankki- tai pankkiiriliikesidonnaisia. Samaan konserniin kuuluu yleensä arvopaperinvälitystoimintaa harjoittava sisaryhtiö. Tämä saattaa johtaa liian aktiiviseen kaupankäyntiin, joka aiheuttaa korkeita transaktiokustannuksia. Tosin suurin osa rahastoista kilpailuttaa ja käyttää myös muita arvopaperinvälittäjiä.

Kolmas haitta on yhdistelmärahaston varojen allokointi, joka voi hieman hämmentää sijoittajaa. Puhtaan osakerahaston tai korkorahaston osuudenomistaja tietää mihin on varansa sijoittanut, mutta yhdistelmärahaston osuudenomistaja on täysin riippuvainen salkunhoitajan päätöksistä eli hän ei voi vaikuttaa sijoitustensa allokointiin. Allokointi tarkoittaa sijoitusten kohdentamista (Seligson & Co [www-sivut](http://www.sivut) 2011).

2.4 Rahaston valinta

Ennen sijoittamisen aloittamista kannattaa miettiä, mitä varten säästää ja sijoittaa varojaan. Säästääkö esimerkiksi jotakin tulevaa hankintaa varten tai vaikkapa eläkepäivien varalle. Tärkein asia on arvioida omaa riskinottoa, ja kuinka pitkäksi aikaa varojaan voi sijoittaa.

Pitkäaikaisessa säästämässä riskiä pystyy ottamaan enemmän. Osakerahastot ovat hyvä vaihtoehto, koska pitkällä aikavälillä tuotto-odotus on parempi kuin korkorahastoilla. Lyhyen aikavälin säästämässä osakekurssit voi heilahdella voimakkaasti, mutta pitkä aikaväli tasoittaa markkinoiden heilahteluita ja tasaa arvon vaihteluiden riskiä. Osakerahastojen suositeltava sijoitusaika on vähintään viisi vuotta. Lyhytaikaisessa säästämässä lyhyen koron rahastot ovat hyviä. Lyhyen koron rahasto tarjoaa pientä tuottoa matalalla riskillä. Tuotto-odotusta ei kannata pitää suurena, joten suurempien tuottojen toivossa kannattaa sijoittaa esimerkiksi yhdistelmärahastoihin. Osakepaino tuo hieman enemmän tuotto-odotusta, mutta toisaalta lisää myös arvon vaihtelun riskiä. Useilla rahastoilla on kaksi vaihtoehtoa: kasvu- tai tuottorahasto. Tuottorahastossa rahasto maksaa vuotuisen voitto -osuuden, jota voidaan verrata pörssiyrityksen osingon maksuun. Nämä verotetaan pääomatulona. Kasvurahastossa voitto-osuutta ei makseta, vaan rahasto sijoittaa saamansa osingot ja korot rahasto-osuutta kasvattamaan. (Saario 2001, 270.)

Hajautus eri sijoituskohteisiin on tärkeää, koska sillä voi lisätä taloudellista turvallisuutta esimerkiksi suhdannevaihteluita vastaan. Yllättäviin rahan tarpeisiin on hyvä varautua. Sijoitusrahastojen likviditeetti on hyvä, eli varoja pystyy muuttamaan käteiseksi nopeasti. Kun suhdanteet ovat matalalla, ei osakerahastojen realisointi ole järkevää. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 8.)

Rahaston valinnassa on myös tärkeää vertailla rahastojen toteutuneita tuloksia. On kuitenkin hyvä muistaa, että historia ei ole tae tulevasta. Varoiltaan suurimmat rahastot eivät välttämättä olekaan tuloksiltaan parhaita. Parhaimman näkemyksen saa, jos vertailee toteutuneita tuloksia kolmen tai viiden vuoden tulosten perusteella. Useimmiten on niin, että ne rahastot joilla on ollut paras arvonnousu, tulevat saamaan myös paremmat tulokset tulevaisuudessa. Asiantuntijat käyttävät Sharpen mittaria, joka kertoo kuinka paljon enemmän tuottoa rahasto on tuottanut verrattuna riskittömämpään talletukseen yhtä volatilititeettiprosenttia kohti. Menestyvän rahaston Sharpen mittari on positiivinen luku. (Saario 2001, 267 - 268.)

3 RAHASTOJEN KEHITYKSEN MITTARIT

Nykypäivänä sijoitusmarkkinoilta löytyy useita erilaisia rahastoja ja rahastoyhtiöiden markkinointipolitiikassa rahastojen suorituskyky on keskeisessä asemassa. Tämän vuoksi jokaisen sijoittajan olisi hyvä tuntea keskeiset rahaston menestykseen liittyvät mittarit. Sijoitusrahastojen sekä muidenkin sijoituskohteiden vertailussa ovat pätevät samat säännöt ja lainalaisuudet. Vertailuun liittyy keskeisesti kaksi kriteeriä: tuotto ja riski. Sijoitusrahastolta odotetaan hyvää tuottoa, mutta mitään takeita siitä ei ole. Rahasto-osuuden arvo voi heilahdella paljonkin, mikäli markkinat heilahtelevat voimakkaasti. Sijoittamisen perusajatuksena on, että mitä enemmän haluaa tuottoa, sitä enemmän pitää olla valmis ottamaan riskiä. Useimmiten sijoittajalla on kaksi ristiriitaista tavoitetta: sijoitusten tuoton maksimointi ja riskien minimointi. (Puttonen & Repo 2006, 75- 77.)

3.1 Tuoton mittaaminen

Rahastosijoittamiseen liittyy tuotto, riski ja aika. Aika on helposti mitattavissa ja tuotossa on kyse sijoituksen arvon muutoksesta. Sijoitusrahastojen tuottoja mitataan vertailemalla tiettyjä rahastoja tiettyinä ajanjaksona. Yksinkertaisinta on laskea prosentuaalinen tuotto. Samalla täytyy huomioida mahdolliset maksetut tuotto-osuudet sekä rahastoyhtiön veloittamat hallinnointi- ja säilytyspalkkiot. Aika on keskeinen käsite tuoton mittaamisessa; sijoitusrahastojen tuotot voivat vaihdella paljonkin eri ajanjaksoina. (Puttonen & Repo 2006, 78.)

Sijoituksen reaalituotolla tarkoitetaan tuottoa yli inflaation, eli sijoituksen reaalista arvonmuutosta. Rahastojen tuotot ilmoitetaan kuitenkin nimellistuottoina, tarkoittaen sitä, että tuotoista ei ole vähennetty inflaatiota eli rahan arvon laskua. (Puttonen & Repo 2006, 80.) Tuoton mittaaminen voi muuttua hankalaksi, jos sijoitusta kasvatetaan tai vähennetään sijoitusperiodin aikana (Puttonen & Kivisaari 1997, 77).

3.2 Riskin mittaaminen

Rahoitusmarkkinoilla voidaan todeta, että mitä korkeampi riski, sitä korkeampaa tuottoa vaaditaan. Rahoitustutkijat käyttävät riskin mittaamiseen volatilitteettiä. Volatilitteetti tarkoittaa sijoituksen arvon muutoksen heilahtelua, eli mitä suurempi volatilitteetti sijoituskohteella on, sitä suurempi sanotaan olevan sen riski. Volatilitteetti ilmoitetaan prosenttilukuna ja Suomessa saatavilla olevien sijoitusrahastojen volatilitteetteja, julkaisee Suomen sijoitusrahastoyhdistys kuukausittain Rahastoraportissa. (Puttonen & Repo 2006, 81- 82.)

Rahaston tuottaessa noin 10 % vuodessa ja sen volatilitteetin ollessa 20 % se tarkoittaa, että rahaston tuotto voi heilahdella -10 prosentin ja +30 prosentin välillä (Puttonen & Repo 2006, 84). Korkorahastoissa volatilitteetit ovat pienempiä kuin osakerahastoissa. Korkoriskillä tarkoitetaan sitä, että korkojen nousu heijastuu korkosijoituksissa arvon laskuna, ei nousuna. Korkorahastojen riskiä kuvaa sen duraatio. Duraatio tarkoittaa korkorahaston kassavirtojen nykyarvolla painotettua keskimääräistä takaisinmaksuaikaa. Se kuvaa myös rahasto-osuuden arvon herkkyyttä korkotason muutoksille, eli mitä suurempi duraatio, sitä suurempi korkoriski rahastolla on. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 15–16 .)

Lyhyet korkosijoitukset ovat riskiltään pienempiä kuin pitkät korkosijoitukset. Pitkissä korkosijoituksissa on kuitenkin matalampi riski kuin osakesijoituksissa. Kuitenkin sijoitusmarkkinoilla voidaan esittää vain toteutuneita tuottoja ja riskejä. Tulevaisuuden ennustaminen on mahdotonta, parhaimmillaan voidaan vain tarjota mahdollisimman ajantasaista ja tärkeää tietoa. Sijoittajan on itse selvitettävä oma riskinottohalukkuutensa. (Puttonen & Repo 2006, 89 - 91.)

3.3 Riskikorjattu tuotto

Riskikorjattu tuotto eli Sharpen luku kertoo, kuinka sijoitusrahasto on tuottanut suhteessa riskiinsä. Sharpen luku kertoo, kuinka paljon enemmän tuottoa rahasto on tuottanut verrattuna riskittömään sijoitukseen yhtä volatilitteettiprosenttia kohti. Mitä suurempi Sharpen luku on, sitä paremmin rahasto on tuottanut suhteessa riskiinsä.

Negatiivinen Sharpen luku puolestaan kertoo, että arvopaperi on tuottanut riskitöntä korkoa huonommin. (Puttonen & Repo 2006, 101.) Sharpen indeksissä otetaan myös huomioon se, miten hyvin salkku on hajautettu (Puttonen & Kivisaari 1997, 112).

Sharpen luku lasketaan seuraavasti:

$$S = (R - R_f) / V$$

S = Sharpen luku

R = Rahaston tuotto

R_f = Riskittömän sijoituksen tuotto

V = Sijoitusrahaston volatilitiitti

Seuraavassa taulukossa on tutkimukseen valittujen rahastojen Sharpen luvut ja volatilitiitit. Nämä luvut kuitenkin elävät joka päivä, joten muutoksia on tapahtunut muutaman kuukauden sisällä. Suurin osa 1 vuoden Sharpen luvuista ovat kääntyneet negatiivisten lukujen puolelle sekä volatilitiitit ovat suurentuneet. Kuitenkaan mitään räjähdysmäistä muutosta ei ole tapahtunut.

TAULUKKO 1 Sijoitusrahastojen Sharpen luvut ja volatilitiitit (Rahastoraportti 31.8.2011)

Rahasto	Sharpe 1v.	Sharpe 5v.	Volatilitiitti (% 12kk)
America	0,1	- 0,2	16,8
Eurooppa Aggressii- vinen	- 0,4	- 0,3	19,1
Eurooppa Selective	0,4	0,0	17,8
Far East	- 0,2	- 0,3	16,7

Intia	- 1,0	0,0	21,9
Japanfond	- 0,3	- 0,5	21,7
Latinamerikafond	- 0,4	0,2	17,2
Nordiska Småbolagsfond	0,0	- 0,1	21,7
Ruotsi Selective	- 0,1	0,0	22,4
Suomi	- 0,3	- 0,1	22,0
Tillväxtmarknadsfond	- 0,4	0,0	15,8
Östeuropafond	- 0,2	- 0,1	19,5

Sekä yhden vuoden ja viiden vuoden Sharpen luvut pyörivät hyvin pienissä lukemisissa. Yhden vuoden luvuissa vain kahden rahaston Sharpen luku on positiivinen, Handelsbanken American ja Handelsbanken Eurooppa Selectiven. Viiden vuoden luvuissa vain Handelsbanken Latinamerikafondin luku on positiivinen. Tuloksista voi todeta, että suurin osa rahastoista ei ole tuottanut paremmin suhteessa riskiinsä vaan riskitöntä korkoa huonommin.

Volatiliteetiluvuissa näkyi jo enemmän hajontaa. Pienin volatiliteetti oli Handelsbanken Tillväxtmarknadfondilla 15,8 prosenttia. Toisin sanoen sijoituksen arvo on heilahdellut vähiten valituista rahastoista. Korkeimmat volatiliteetit olivat Handelsbanken Ruotsilla 22,4 prosenttia ja Handelsbanken Suomella 22,0 prosenttia. Lukemat eivät kuitenkaan mitenkään erityisesti poikkea osakerahastojen tämän hetkisistä volatiliteetiluvuista.

4 SIIJOITUSRAHASTOJEN KULUT

Suurin osa sijoitusrahastoista perii asiakkailtaan erilaisia kuluja. Rahastoyhtiöiden liikevaihto muodostuu sijoitusrahastojen merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkioista. Myös rahasto-osuuden säilyttämisestä voidaan periä maksua. Sijoitusrahastojen kulut vaihtelevat eri rahastotyyppin ja myös eri rahastoyhtiön mukaan. Kulujen syödessä sijoituksien tuottoa, niitä kannattaa vertailla. Useat rahastoyhtiöt kuitenkin säilyttävät omien rahastojensa osuudet maksutta. (Puttonen & Repo 2006, 54- 56.)

Rahasto-osuutta ostaessa peritään yleensä 0 – 2 prosentin merkintäpalkkio. Korkorahastojen palkkiot ovat yleensä pienempiä kuin osakerahastojen. Uusia rahastoja markkinoitaessa voidaan osuuksia myös kaupata ilman merkintäpalkkiota. Sijoittajan lunastaessa eli myydessä rahasto-osuutensa, rahastoyhtiö perii palkkion, joissakin rahastoyhtiöissä palkkio määräytyy prosenttiosuuksien sijaan tietynä euromääränä. Suursijoittajien kohdalla merkintä- ja lunastuspalkkioiden suuruudesta voidaan neuvotella tai veloitetaanko näitä maksuja ollenkaan. Rahasto maksaa rahastoyhtiölle palkkioita ja muita menoja, jotka menevät sijoittajan potista. Rahasto maksaa rahastoyhtiölle myös hallinnointipalkkion vuosittain, joka voi olla sidottuna rahaston tuottoon. (Leppiniemi 2002, 107–108.)

Rahastoyhtiön hallinnointipalkkio on rahastoyhtiön saama korvaus analyysien, sijoitustoiminnan, arvonlaskennan, raportoinnin ja rahasto-osuusrekisterin ylläpidon sekä rahaston markkinoinnin kustannuksista. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 16.)

4.1 Suomen Sijoitusrahastoyhdistys

Suomen Sijoitusrahastoyhdistyksen (SRY) jäsenten hoitamien korkorahasto-osuuksien merkinnästä palkkio on 0 - 3 % ja lunastuksista 0,5 - 1 % lunastuksen arvosta. Lyhyen koron rahastoissa ei yleensä peritä merkintäpalkkiota. Osakerahastojen merkintäpalkkiot vaihtelevat 0 - 3 % ja lunastuspalkkioiden 0 - 2 % osuuden arvosta. Ulkomaisissa rahastoissa merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat useasti suurempia kuin kotimaisissa rahastoissa, 1 - 5,5 %. Vaihto saman rahastoyhtiön hallinnoimien

ulkomaisten rahastojen välillä on usein hinnoiteltu asiakkaille edulliseksi. Vaihtaessa rahastosta toiseen, sijoittaja joutuu maksamaan veron mahdollisesta myyntivoitosta, joka syntyy, kun rahasto lunastetaan, vaikka se sitten suoraan vaihdetaankin uuteen rahastoon.

Sijoitusrahaston varoja säilyttävä ja rahastoyhtiön toimintaa valvova säilytysyhteisö veloittaa sijoitusrahaston varoista kiinteän palkkion tehtäviensä hoitamisesta. Palkkio määritellään prosentteina rahaston arvosta. Se on SRY:n jäsenten osakerahastoissa 0 - 3,3 % ja korkorahastoissa 0,2- 0,6 %. Kaikki palkkiot lasketaan ja vähennetään päivittäin rahaston arvosta niin, että kysymyksessä on aina tuotto, josta edellä mainitut rahaston kulut on vähennetty. Sijoitusrahaston säännöissä voidaan määrätä, että rahasto-osuudet voivat poiketa toisistaan siinä, paljonko rahastoyhtiö veloittaa sijoitusrahaston varoista korvausta rahaston hallinnoinnista. Säännöissä on määrättävä, millä perusteella sijoittajat voivat merkitä hallinnointipalkkion kannalta toisistaan poikkeavia osuuksia. Kriteerinä voi olla sijoituksen koko tai rahaston markkina-alue. (Sijoitusrahasto-opas 2009, 17.)

4.2 Handelsbankenin perimät kulut

Handelsbanken perii merkintä-, lunastus- ja vaihtopalkkioita. Merkintäpalkkiot vaihtelevat nolasta yhteen prosenttiin. Lunastuspalkkiot ovat samoissa luvuissa. Esimerkiksi Euro Liquidityn merkintä-, ja lunastuspalkkiot ovat nolla prosenttia ja puolestaan Suomi rahaston merkintä-, ja lunastuspalkkiot ovat kummatkin yhden prosentin. Hallinnointipalkkioissa on jo suurempaa hajontaa, pienimmillään ne ovat 0,209 prosenttia ja suurimmillaan 2,4 prosenttia. Handelsbankenin sivuilta löytyy myös juoksevien kulujen prosenttiluvut sekä kokonaiskulut prosentteina, näin ei itse tarvitse laskeskella lukuja yhteen. Matalin kokonaiskulu on 0,21 prosenttia ja korkein 2,56 prosenttia. Juoksevissa kuluissa on puolestaan suurimmat erot, pienin 0,21 prosenttia ja suurin 3,58 prosenttia. Tästä voi todeta, että ei ole turhaa vertailla palkkioiden suuruutta, koska hajontaa löytyy melko paljon. (Handelsbanken www-sivut 2011b.)

5 SIIJOITUSRAHASTOJEN VEROTUS

Rahasto-osuuden omistajalle jaettu tuotto ja lunastuksen yhteydessä mahdollisesti saatava myyntivoitto eli luovutusvoitto ovat pääomatuloja, joista peritään 28 prosentin vero. Rahastoyhtiö pidättää veron tuotosta sen maksun yhteydessä. Rahasto-osuuksia sekä niistä saatuja tuotto-osuuksia ei tarvitse itse ilmoittaa verottajalle. Rahastoyhtiö antaa nämä tiedot suoraan verottajalle, jolloin ne näkyvät jo valmiina veroehdotuksessa. Sama koskee rahasto-osuuksien lunastuksesta syntyneitä luovutusvoittoja ja tappioita. Nämä täytyy kuitenkin tarkistaa ja tehdä tarvittaessa korjaukset. Saman sijoitusrahaston tuotto-osuuksien vaihto kasvuosuuksiksi ja päinvastoin on verovapaata. Myyntivoitosta menee kuitenkin veroa, kun vaihtaa saman rahastoyhtiön hallinnoimasta rahastosta toiseen, esimerkiksi osakerahastosta korkorahastoon.

Lunastuksessa syntyneen tappion saa vähentää verovuoden ja kolmen seuraavan vuoden aikana syntyvistä luovutusvoitoista. Luovutusvoitto lasketaan vähentämällä lunastushinnasta merkintähinta ja hankinnasta aiheutuneet kulut. Voidaan myös käyttää niin sanottua hankintameno-olettamaa. Tässä tapauksessa lunastushinnasta saa vähentää vähintään 10 vuotta omistettujen rahasto-osuuksien hankintamenona 40 prosenttia ja lyhyemmän aikaa omistettujen 20 prosenttia lunastushinnasta. Veroehdotuksessa myyntivoitot lasketaan automaattisesti verovelvolliselle edukkaammalla tavalla. Saman rahaston samanlaisia osuuksia lunastettaessa vain osan, katsotaan hankintahintaa määritettäessä ensimmäisenä hankitut rahasto-osuudet myydyiksi ensin.

Lahjoitettaessa rahasto-osuuksia kannattaa lahjaa antaessa varustautua siihen, että rahasto-osuuksien lunastus tapahtuu aikanaan mahdollisimman edullisesti ja helposti. Tämän vuoksi on hyvä muistaa antaa aina lahjaveroilmoitus. Näin on myöhemmin helppo osoittaa rahasto-osuuksien arvo lahjoitushetkellä. Ilmoitus kannattaa tehdä, vaikka lahjasta ei menisi lahjaveroa. Saman lahjanantajan lahjansaajalle antamasta lahjasta ei mene lahjaveroa, jos lahjojen arvo on alle 4 000 euroa kolmen vuoden aikana. Esimerkiksi useat perheet hankkivat lapsilisillä säännöllisesti sijoitusrahasto-osuuksia lapsilleen. Molemmat vanhemmat voivat lahjoittaa verotta osuuksia enintään 111 euron arvosta kuukaudessa yhdelle lapselle. Yleishyödyllisille yhteisöille pääoma, tuotto-osuus ja myyntivoitto ovat verovapaita. (Sijoitusrahastot.org 2011.)

Säästövakuutuksilla on erilainen verotus. Tuotto, joka muodostuu rahasto-osuuksien mynnistä ja uudelleensijoittamisesta vakuutuksen sisällä, ei makseta veroa vakuutusaikana. Veroa maksetaan vasta tuottoa nostettaessa. Vakuutuksen tuotto on veronalaista pääomatuloa vakuutuksenottajalle ja hänen lähiomaisille. Tuotto on maksettujen vakuutusmaksujen (vakuutuksen pääoman) ja vakuutussäästön erotus. (Handelsbankenin www-sivut 2011c.) Säästövakuutukset olen rajannut pois työstäni.

6 HANDELSBANKEN

Handelsbanken on pohjoismainen yleispankki, joka perustettiin Ruotsissa vuonna 1871. Kansainvälistyminen alkoi 1980-luvulla ja tämän seurauksena pankki levisi myös Suomeen, Norjaan ja Tanskaan. Nykypäivänä maailmalla toimii Handelsbanken International, joka käsittää toimintaa 22 maassa. Konttoreita Pohjoismaiden lisäksi on muualla Euroopassa, Aasiassa sekä Yhdysvalloissa. Konttorit ovat pääosin keskittyneet Skandinaviaan, mutta Handelsbankenin konttorissa voi asioida myös muun muassa Singaporessa, Malesiassa, Pekingissä ja New Yorkissa. (Handelsbankenin www-sivut 2011d.)

6.1 Handelsbanken Suomessa

Handelsbanken aloitti toimintansa Suomessa vuonna 1985 perustamalla edustuston Aikataloon Helsingin Mikonkadulla. Suomen tytäryhtiö perustettiin vuonna 1990. Vuonna 1991 Handelsbanken oli Suomen ensimmäinen ulkomaisessa omistuksessa oleva rahoituslaitos, joka sai täydet sivukonttorioikeudet. Tällä hetkellä Handelsbankenilla on 45 konttoria eri puolilla maata. Konttoreiden lisäksi Suomessa on viisi toiminnoiltaan erillistä jaostoa; Handelsbanken Rahoitus Oyj, Handelsbanken Rahasto-yhtiö Oy, Handelsbanken Capital Markets, Handelsbanken Liv sekä Handelsbanken Asset Management. Handelsbanken Rahoitus tarjoaa rahoituspalveluita sekä yrityksille että yksityishenkilöille. Rahoitus hoitaa myös Handelsbankenin korttiliiketoimintaa. (Handelsbankenin www-sivut 2011d.)

6.2 Handelsbankenin rahastot

Syksyllä 2011 Handelsbankenilla löytyy sijoitusrahastovalikoimasta indeksirahastoja 8 kappaletta, korkorahastoja 11 kappaletta, osakerahastoja 26 kappaletta, rahastojen rahastoja 10 kappaletta ja yhdistelmärahastoja 3 kappaletta.

Uusin, paljolti sijoittajia kiinnostava kohde, on raaka-ainerahastot. Raaka-ainerahastot sopivat sijoittajille, jotka haluavat sijoittaa yksinkertaisella ja helpolla tavalla raaka-aineisiin. Rahasto seuraa sijoituksissaan Handelsbankenin raaka-aineindeksiä. Indeksikoostuu noin 15 raaka-aineesta, joiden merkitys Pohjoismaiden valtion talouksille on suuri. Raaka-ainerahaston riski on 6/7, mikä tarkoittaa, korkeaa riskiä liittyen osuuden arvon vaihteluun ylös- tai alaspäin. Riskiluokitus voi muuttua, koska lukeman tulee perustua rahaston arvon vaihteluun viimeisen viiden vuoden aikana.

Handelsbankenilla on myös toimialarahastoja, esimerkiksi indeksirahasto IT-fond. Tämä sopii sijoittajalle, joka haluaa sijoituksissaan seurata indeksiä, joka koostuu 80 suurimmasta IT-yrityksestä teollisuusmaissa, ensisijaisesti Yhdysvalloissa. Toimialalla on ajoittain voimakkaita pörssiheilauksia ja vahva keskittyminen tiettyyn toimialaan nostaa rahaston riskitasoa. Tällä hetkellä rahaston maantieteellisiin alueisiin kuuluu Yhdysvallat, Japani, Saksa, Ruotsi ja muutama muu maa.

Ihmiselle, kenelle on tärkeää eettiset arvot, sopii Global Ethical indeksirahasto, joka asettaa sijoituksilleen eettisiä kriteerejä. Rahasto ei sijoita yrityksiin, joiden raportoidusta vuotuisesta liikevaihdosta enemmän kuin 5 % muodostuu aseiden, tupakan tai tupakkavalmisteiden, alkoholin, uhkapelien tai pornografian valmistamisesta tai myymisestä. Tässä rahastossa maantieteellinen jakauma on hyvin laaja; Yhdysvallat, Japani, Iso-Britannia, Kanada, Saksa, Sveitsi, Ranska, Australia ja Espanja.

Osakerahastoista löytyy maakohtaisia rahastoja, joten jokainen löytää varmasti itselleen sopivan. Osakerahastoista löytyy myös moneen maanosaan samanaikaisesti sijoitettavia rahastoja, kuten Tillväxtmarknadsfond, joka sijoittaa Aasian, Latalaisen Amerikan, Itä-Euroopan ja Afrikan markkinoille. Rahasto voi myös sijoittaa muun maalaisiin yrityksiin, joiden toiminnasta merkittävä osa on alueen markkinoilla.

Rahastojen rahastoista löytyy sukupolvirahastoja 50-luvulta 80-luvulle. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Sukupolvirahasto 80-luku on suunnattu ensisijaisesti 1980-luvulla syntyneille sijoittajille. Rahasto sopii eläkesäästämiseen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, mitä vanhemmaksi tulee, sitä turvallisemmaksi rahasto muuttuu. Tämä toteutetaan siirtämällä vähitellen rahaston sijoitusten painoa osakkeista korkosijoituksiin. (Handelsbankenin www-sivut 2011e.)

Kuten edellä mainituista rahastoista huomaa, valinnan varaa on. Handelsbankenin internetsivuilta saa jo hyvinkin paljon tietoa eri rahastoista ja sieltä myös pystyy tilaamaan/tulostamaan erilaisia esitteitä. Seuraavasta luettelosta löytyvät Handelsbanken Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimat ja edustamat rahastot;

Suomalaiset rahastot

Sijoitusrahasto Handelsbanken Active 50
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Active 100
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Eurooppa Indeks
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Eurokorko
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Euro- obligaatio
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Suomi
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Rahastojen rahasto 50
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Yrityskorko (SEK)
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Sukupolvirahasto 50-luku
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Sukupolvirahasto 60-luku
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Sukupolvirahasto 70-luku
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Sukupolvirahasto 80-luku
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Intia
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Kiina
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Mega Korkomix
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Uusi Energia
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Vakaa 25
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Click Ruotsi 90
 Sijoitusrahasto Handelsbanken Eurooppa Protect

Sijoitusrahasto Handelsbanken Eurooppa Selective
Sijoitusrahasto Handelsbanken Pohjoismaat Selective
Sijoitusrahasto Handelsbanken Ruotsi Selective
Sijoitusrahasto Handelsbanken Takuu Plus

Ruotsalaiset rahastot

Handelsbankens IT- fond
Handelsbankens Japanfond
Handelsbankens Latinamerikanfond
Handelsbankens Läkemedelsfond
Handelsbankens Nordiska Småbolagsfond
Handelsbankens Tillväxtmarknadsfond
Handelsbankens Östeuropafond

Luxemburgilaiset rahastot

Handelsbanken Funds America
Handelsbanken Funds Euro Liquidity
Handelsbanken Funds Far East
Handelsbanken Funds Global Ethical
Handelsbanken Funds Russia
Handelsbanken Funds Raaka- ainerahasto
Handelsbanken Funds Brasilia
(Handelsbanken Rahastoesite 2011/07.)

7 RAHASTOJEN TUOTTOJEN VERTAILU

7.1 Tutkittavat rahastot

Valitsin tutkimukseen 12 osakerahastoa, jotka sijoittavat eripuolille maailmaa. Seuraavissa teksteissä on lyhyt kuvaus tutkimukseen valituista rahastoista sekä graafi jokaisen rahaston kehityksestä prosentteina viiden vuoden ajalta. Kuvauksista käy ilmi mihin rahastot sijoittavat, mihin eri maihin tai maanosiin sekä minä vuonna rahasto on perustettu. Rahastojen kuvaukset ja graafit ovat Handelsbankenin www-sivuilta.

Handelsbanken Funds America;

Rahasto sijoittaa osakkeisiin, osakesidonnaisiin instrumentteihin, rahasto-osuuksiin ja osaketalletustodistuksiin Yhdysvaltojen, Kanadan ja Meksikon markkinoilla. Rahaston tavoitteena on turvata sijoittajille pitkällä aikavälillä pääoman kasvu. Rahasto voi myös sijoittaa termiineihin ja optioihin varainhoidon tehostamiseksi. Rahasto on perustettu vuonna 1988.



Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen;

Rahasto sijoittaa osakkeisiin ja osakesidonnaisiin instrumentteihin Euroopan markkinoilla. Sijoitukset keskitetään toimialoille, joilla arvioidaan olevan parhaat edellytykset hyvälle arvon kehitykselle lyhyellä aikavälillä. Rahaston riski on suurempi kuin tavallisella Eurooppa-rahastolla, koska sijoitukset ovat enemmän keskitettyjä ja kaupankäynti vilkkaampaa. Rahasto on perustettu vuonna 1999.



Handelsbanken Eurooppa Selective;

Tämä on erikoissijoitusrahasto, joka sijoittaa tarkan karsintaprosessin avulla harvoihin eurooppalaisiin yhtiöihin. Yhtiöillä tulee olla vakaa talous, niiden tulee kasvattaa pääomia, voittomarginaalien olla kasvavia ja katetuotto prosenttien heilahtelut eivät saa olla isoja. Myös tuloslaskelmien ja taseiden tulee olla avoimia ja luotettavia sekä johdon tulee olla uskottava. Osakkeiden lukumäärä rahastossa on noin viisitoista. Rahasto on perustettu vuonna 2005.



Handelsbanken Funds Far East;

Osakerahasto, joka sijoittaa Aasiaan pois lukien Japani sekä Australiaan ja Uuteen Seelantiin. Rahastolla on korkea riskitaso, mutta sijoituksiin liittyy suuri potentiaali. Rahasto on perustettu 1990.



Handelsbanken Funds Intia;

Osakerahasto, joka sijoittaa pääasiassa Intian osakemarkkinoilla osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Voi sijoittaa myös muihin arvopapereihin, toisten rahastojen ja yhteissijoitusyritysten osuuksiin ja talletuksiin. Rahasto voi sijoittaa muun maalaisiin yrityksiin, jos niillä on merkittävää toimintaa alueella. Rahasto on perustettu vuonna 2006.



Handelsbanken Japanfond;

Aktiivinen osakerahasto, joka sijoittaa Japanin osakemarkkinoille. Rahasto on hajautettu eri yhtiöihin ja toimialoihin. Suurimmat osuudet salkussa ovat tällä hetkellä japanilaisessa autoteollisuudessa sekä teknologiateollisuudessa. Rahasto on perustettu vuonna 1989.



Handelsbanken Latinamerikanfond;

Tämä rahasto sijoittaa ensisijaisesti Brasilian, Meksikon ja Chilen osakemarkkinoille. Nämä muodostavat noin 90 prosenttia Latinalaisen Amerikan pörssi-arvosta. Rahasto sijoittaa myös Perun, Kolumbian ja Venezuelan pienemmille markkinoille. Rahasto voi myös sijoittaa EU:n, EFTA:n, Australian, Hongkongin, Japanin, Kanadan, Singaporen ja USA:n alueella toimiviin yrityksiin, jos Latinalaisen Amerikan osuus niiden liiketoiminnasta tai markkinoista on vähintään 25 prosenttia. Rahasto on perustettu vuonna 1994.



Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond;

Rahasto sijoittaa pohjoismaisiin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, joiden markkina-arvo on enintään yksi miljardi Yhdysvaltain dollaria. Sijoituskohteena ovat osakkeet, osakesidonnaiset instrumentit, rahasto-osuudet ja osaketalletustodistukset. Voi sijoittaa myös termiineihin ja optioihin. Rahasto on perustettu vuonna 1998.



Handelsbanken Ruotsi Selective;

Rahasto on erikoissijoitusrahasto, joka sijoittaa varansa harvoihin ja valittuihin osakkeisiin, pitkällä tähtäimellä ja indekseistä riippumatta. Pääasiassa sijoituskohteet ovat ruotsalaisia yhtiöitä, mutta muihinkin pohjoismaisiin yhtiöihin voidaan sijoittaa. Selective - rahasto sijoittaa laatu-yhtiöihin, joilla tulee olla vakaa talous, kasvavat voittomarginaalit ja katetuotto-prosenttien heilahtelujen tulee olla pieniä. Rahasto on perustettu vuonna 2005.



Handelsbanken Suomi;

Sijoitusrahasto sijoittaa Suomen markkinoilla osakkeisiin ja osakesidonnaisiin instrumentteihin. Rahaston tavoitteena on saavuttaa varoille tuotto, joka pitkällä aikavälillä ylittää Helsingin arvopaperipörssin keskimääräisen tuoton. Tällä hetkellä suurimmat omistusosuudet ovat kotimaisessa teollisuustuotteissa ja – palveluissa. Rahasto on perustettu vuonna 1998.



Handelsbanken Tillväxtmarknadsfond;

Tillväxtmarknads -rahasto sijoittaa Aasian, Latalaisen Amerikan, Itä-Euroopan ja Afrikan markkinoille. Rahasto voi myös sijoittaa muun maalaisiin yrityksiin, joiden toiminnasta merkittävä osa on alueen markkinoilla. Rahasto sijoittaa osakkeisiin, osakesidonnaisiin instrumentteihin, rahasto-osuuksiin ja osaketalletustodistuksiin. Rahasto on perustettu vuonna 1997.



Handelsbanken Östeuropafond;

Rahasto sijoittaa ensisijaisesti Venäjälle, Unkariin, Tšekkeihin ja Puolaan. Voi myös sijoittaa muille itäeurooppalaisille markkinoille, kuten Baltian maihin ja Turkkiin. Rahasto on perustettu vuonna 1996.



7.2 Tutkimuksen kulku

Osakesäästäminen on pitkäaikaissäästämistä ja osakesijoituksilla on pitemmällä aikavälillä korkeampi tuotto-odotus, kuin muilla sijoituskohteilla. Tämän vuoksi olen valinnut tutkimukseen Handelsbankenin osakerahastoja, jotka sijoittavat joihinkin tiettyihin maihin tai maanosiin ja joista löytyy tietoja vähintään viiden vuoden ajalta.

Vertailen työssäni rahastojen tuottoa kolmessa eri ajanjaksossa; 5 vuotta, 3 vuotta ja 1 vuosi. Ihanteellista olisi ollut vertailla tuottoja myös 10 vuoden sijoitusajalta. Syy, miksi en ole vertaillut tuottoja kyseisellä ajanjaksolla on, ettei kaikista rahastoista löytynyt sijoitushistoriaa niin pitkältä aikaväliltä. Yksi vuosi on osakerahastosijoittamisessa liian lyhyt aika, mutta halusin ottaa tämän vertailuun mukaan, koska siitä näkee hyvin tämän hetkisen maailman taloustilanteen vaikutukset. Viiden vuoden tarkastelussa saadaan taas hieman tasaantuneempi tulos.

Olen ottanut tuottolaskelmissa huomioon myös merkintä- ja lunastuspalkkiot. Kaikkien tutkimukseen valittujen rahastojen merkintä- ja lunastuspalkkiot olivat yhden prosentin. Saadakseni vertailusta mahdollisimman selkeän on tuotot muutettu euro-

määräiseksi. Tuloksien avulla vertailen onko jokin maa/maanosa ollut tuottoisampi kuin joku muu. Tuotto prosentit, merkintä- ja lunastuspalkkiot on otettu Finanssialan keskusliitto ry:n Rahastoraportti julkaisusta 31.8.2011.

7.3 Osakerahastojen 5 vuoden tuotot

Osakerahastojen tuotot on laskettu sekä euromääräisesti että prosentuaalisesti. Sijoitussummana käytin 3000 euroa, mikä mielestäni on kohtuullinen sijoitussumma piensijoittajalle. Ensimmäisestä sarakkeesta löytyy rahaston nimi. Rahaston tuotto prosentti on toisessa sarakkeessa. Vähensin sijoitettavasta summasta merkintäpalkkion, joka oli kaikissa rahastoissa yhden prosentin. Tämän jälkeen sain nettomerkitäsumman, joka löytyy kolmannesta sarakkeesta. Neljännessä sarakkeessa on summa mikä olisi sijoittajalle kertynyt viiden vuoden sijoituksella. Viidennessä sarakkeessa on lunastuspalkkion jälkeen jäävää summa, koska oletus on, että rahat nostetaan pois rahastosta sijoitusajan päätyttyä. Kaikkien rahastojen lunastuspalkkio oli yhden prosentin. Kuudennessa sarakkeessa näkyy lopullinen tuotto, joka voi olla joko plus merkkistä tai miinus merkkistä. Tässä tutkimuksessa en ole huomionnut pääomatulo- veroa. Taulukon lukemisen helpottamiseksi taulukko on omalla sivulla.

TAULUKKO 2. Viiden vuoden tuotot

Rahasto	Tuot- to- % p.a	Nettomerkin- tä	5 vuo- den tuotto	Summa lunas- tuspalkkion jäl- keen	Tuot- to €
Handelsbanken La- tinamerikafond	10,9	2970	4983	4933	1933
Handelsbanken Till- växtmarknadsfond	3,9	2970	3596	3560	560
Handelsbanken Intia	3,5	2970	3526	3491	491
Handelsbanken Ruotsi Selective	3,1	2970	3460	3425	425
Handelsbanken Eu- rooppa Selective	2,7	2970	3393	3359	359
Handelsbanken Nor- diska Småbolagsfond	0,2	2970	3000	2970	- 30
Handelsbanken America	- 0,8	2970	2853	2824	- 176
Handelsbanken Suomi	- 0,8	2970	2853	2824	- 176
Handelsbanken Ös- teuropafond	- 1,4	2970	2768	2740	- 260
Handelsbanken Far East	- 2,8	2970	2579	2553	- 447
Handelsbanken Eu- rooppa Aggressiivi- nen	- 5,6	2970	2227	2205	- 795
Handelsbanken Ja- panfond	- 8,1	2970	1946	1927	- 1073

Taulukosta voi todeta, että tuottojen vaihtelu rahastojen välillä on valtava. Vain viisi rahastoa kahdestatoista on tuottanut voittoa viiden vuoden ajalta, mikä on melko vähän mielestäni.

Parhaiten on menestynyt Handelsbanken Latinamerikafond, jonka tuotto oli 1933 euroa viiden vuoden ajalta. Tällä hetkellä Latinalaisessa Amerikassa odotukset kohdistuvat Peruun, jossa uusi presidentti Ollanta Humala tekee hallituksensa kanssa uudistuksia pitääkseen vakaan talouden ja matalan inflaation. Toiseksi parhaiten menestyi Handelsbanken Tillväxtmarknadsfond 560 euron tuotolla. Muut voittoa tuottaneet olivat Handelsbanken Intia, Ruotsi Selective ja Eurooppa Selective. Huonoiten menestynyt rahasto oli Handelsbanken Japanfond, joka tuotti tappiota huikeat 1073 euroa. Japanirahaston huonoon menestymiseen on vaikuttanut myös varmasti keväinen maanjäristys. Myös Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen teki melko suuren tappion 795 euroa. Pienimmän tappion tuotti Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond 30 eurollaan.

Eniten voittoa ja tappiota tuottaneiden rahastojen ero on huomattava, 3006 euroa. Rahastojen tuottojen keskiarvoksi tulee vain 67,60 euroa viiden vuoden ajalta, mikä on todella huono. Vuosittaisten tuottojen prosentuaalinen keskiarvo on 0,03 prosenttia. Omasta mielestäni tulokset kumoavat väitteen, että viiden vuoden sijoitusaika pienentäisi osakeriskin lähes olemattomiin. Näin ei ole kuitenkaan käynyt suurimman osan rahastojen kanssa. Toisaalta, jos maailman taloustilanne ei olisi niin epävakaa, voisi saada aivan toisenlaisia tuloksia. Kuten aiemmin esitetyistä graafeista näkee, kaikki rahastot kääntyivät rajuun laskuun vuoden 2008 aikana finanssikriisin alkaessa ja osa niistä lähti hitaaseen nousuun vuonna 2009, mutta tämän hetkinen suunta on taas alaspäin.

7.4 Osakerahastojen 3 vuoden tuotot

Sijoitusaikana kolme vuotta on melko lyhyt ja useimmiten pankit suosittelevat sijoittamaan muihin sijoituskohteisiin kuin osakerahastoihin. Kolmen vuoden aikana tuotto ei ole tasainen ja riski menettää pääomaansa on kasvaa. Kuten aiemmassakin tau-

lukossa, osakerahastojen tuotot on esitetty sekä prosentuaalisesti että euromääräisenä.

TAULUKKO 3. Kolmen vuoden tuotot

Rahasto	Tuotto-% p.a	Nettomerkintä	3 vuoden tuotto	Summa lunastuspalkkion jälkeen	Tuotto €
Handelsbanken Eurooppa Selective	9,5	2970	3899	3860	860
Handelsbanken Ruotsi Selective	9,3	2970	3878	3839	839
Handelsbanken Latinamerikafond	5,9	2970	3528	3493	493
Handelsbanken Tillväxtmarknadsfond	4,4	2970	3379	3345	345
Handelsbanken Intia	2,0	2970	3152	3183	183
Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond	1,9	2970	3141	3110	110
Handelsbanken Far East	1,9	2970	3141	3110	110
Handelsbanken America	1,6	2970	3115	3084	84
Handelsbanken Suomi	- 2,0	2970	2796	2768	- 232
Handelsbanken Östeuropafond	- 2,7	2970	2736	2709	- 291
Handelsbanken Japanfond	- 3,4	2970	2677	2650	- 350
Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen	- 6,9	2970	2396	2372	- 628

Kolmen vuoden sijoitusaika on lyhyt, mutta tulokseen on vaikuttanut se, että vuoden 2008 talouskriisin alku ei näy tässä tuottovertailussa, vaan paremminkin vuoden 2009 talouden elpymisjakso. Kuitenkin verrattuna viiden vuoden tuottoihin, tuotot ja tappiot eivät ole niin suuria. Kahdestatoista rahastosta kahdeksan tuotti voittoa enemmän tai vähemmän, mikä on huomattava parannus viiden vuoden voittojakau-
maan.

Suurimman tuoton sai Handelsbanken Eurooppa Selective rahastosta 860 euroa, mikä on yli kaksinkertainen määrä verrattuna viiden vuoden tuottoon. Toiseksi parhaiten menestyi Handelsbanken Ruotsi Selective 839 euron tuotolla. Tämäkin tuotto on melkein kaksi kertaa suurempi, kuin viiden vuoden tuotto. Handelsbanken Latinamerikafond tuotti voittoa 493 euroa, mikä on suuri pudotus viiden vuoden tuottoon, joka oli 1933 euroa. Muut voittoa tuottaneet rahastot olivat; Handelsbanken America, Handelsbanken Far East, Handelsbanken Intia, Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond ja Handelsbanken Tillväxtmarknadsfond.

Huonoiten menestyi Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen, joka tuotti tappiota 628 euroa. Tämä lukema ei kovinkaan paljoa eroa viiden vuoden tuotoista. Vähiten tappiota tuotti Handelsbankenin Suomirahasto, 232 euron tappiolla mikä oli 56 euroa enemmän kuin viiden vuoden taulukossa. Muut tappiota tuottaneet rahastot olivat; Handelsbanken Japanfond ja Handelsbanken Östeuropafond.

Eniten voittoa ja tappiota tuottaneiden rahastojen ero on 1488 euroa, mikä on puolet pienempi mitä viiden vuoden taulukossa. Rahastojen tuottojen keskiarvo on 127 euroa kolmelta vuodelta, mikä on noin kaksi kertaa suurempi kuin viiden vuoden sijoitusaikana saatu tuotto. Vuosittaisten tuottojen prosentuaalinen keskiarvo on 1,79 prosenttia. Keskiarvo on huomattavasti parempi kuin viiden vuoden tuloksissa.

7.5 Osakerahastojen 1 vuoden tuotot

Syy, miksi halusin ottaa yhden vuoden tuotot vertailuun mukaan, on maailman taloustilanne. Kuinka paljon vuoden aikana voi vaikuttaa tuottoihin se, että kuluttajien luottamus talouteen on heikko, työpaikkoja vähennetään ja maailman taloutta heilut-

taa erilaiset pankkikriisit sekä Kreikan tilanne. Kuten aiemmissakin taulukoissa, osakerahastojen tuotot on esitetty sekä prosentuaalisesti että euromääräisenä.

TAULUKKO 3. Yhden vuoden tuotot

Rahasto	Tuotto-% p.a	Nettomerkintä	1 vuoden tuotto	Summa lunastuspalkkion jälkeen	Tuotto €
Handelsbanken Eurooppa Selective	8,2	2970	3214	3182	182
Handelsbanken America	2,9	2970	3056	3026	26
Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond	2,0	2970	3029	2999	- 1
Handelsbanken Ruotsi Selective	- 1,8	2970	2917	2888	- 112
Handelsbanken Far East	- 2,8	2970	2887	2858	- 142
Handelsbanken Östeuropafond	- 3,1	2970	2878	2849	- 151
Handelsbanken Tillväxtmarknadsfond	- 5,6	2970	2804	2776	- 224
Handelsbanken Suomi	- 5,7	2970	2801	2773	- 227
Handelsbanken Latinamerikafond	- 6,0	2970	2792	2764	- 236
Handelsbanken Japanfond	- 6,2	2970	2786	2758	- 242
Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen	- 6,9	2970	2765	2737	- 263
Handelsbanken Intia	- 19,9	2970	2379	2355	- 645

Yhden vuoden tuotoista näkee hyvin miten maailman tapahtumat ovat vaikuttaneet rahastoihin, vain kaksi osakerahastoa tuotti voittoa. Tuotot eivät olleet suuria, mutta vuosi sijoitusaikana rahastoihin onkin liian lyhyt.

Parhaiten pärjäsi Handelsbanken Eurooppa Selective, 182 euron tuotollaan. Toinen rahasto mikä tuotti voittoa, oli Handelsbanken America vaikka tuotto olikin vain 26 euroa. Huonoiten menestyi Handelsbanken Intia, mikä tuotti 645 euron tappiot. Rahaston huono menestys hieman ihmetyttää, koska Intia ei ole niin riippuvainen maailman markkinoista kuin monet muut Aasian kehittyvistä markkinoista. Toisaalta maassa on ollut korruptioskandaaleja sekä nouseva inflaatio, mitkä varmasti vaikuttavat rahaston kehitykseen. Muiden rahastojen tappiot vaihtelivat 1 ja 263 euron välillä. Handelsbanken Nordiska Småbolagsfond oli tuottanut voittoa 29 euroa, mutta muuttui yhden euron tappioksi, koska summasta vähennettiin lunastuspalkkio.

Eniten voittoa ja tappiota tuottaneiden rahastojen ero on 827 euroa. Rahastojen tuottojen keskiarvo vuodelta oli – 169,60 euroa, jos edes tuotosta voi puhua, koska suurin osa rahastoista tuotti tappiota. Vuoden tuoton prosentuaalinen keskiarvo on – 3,7 prosenttia.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vertailussa parhaiten menestyi Handelsbanken Latinamerikafond, joka tuotti voittoa yhteensä 2426 euroa. Voitot tulivat viiden ja kolmen vuoden sijoitusajoilla. Vuoden sijoitusajalla rahasto tuotti tappiota 236 euroa, mutta Sharpen lukukin oli vuoden ajalta - 0,4. Nyt Sharpen luku on noussut 0,52 eli melkein yhden yksikön verran siitä mitä rahastoraportti julkaisi 31.8.2011. Rahaston kurssikehitys on ollut viimeisen kuukauden aikana positiivista ja Latinalainen Amerikka sijoituskohteena on kasvatanut suosiotaan.

Toiseksi parhaiten vertailussa menestyi Handelsbanken Eurooppa Selective, joka tuotti jokaisella ajanjaksolla voittoa. Rahaston sijoituspolitiikan merkityksen huomaa

tässä hyvin, koska tämä rahasto tuotti yhteensä 1401 euroa voittoa tarkkaan harkituilla vakavaraisilla sijoituskohteilla. Toisin kuin taas vertailussa huonoiten pärjännyt Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen joka tuotti yhteensä 1686 euron tappiot aggressiivisella sijoitustyyllillään, missä tavoiteltiin isoja voittoja lyhyellä sijoitusajalla. Eurooppa Selective rahaston kehitys on ollut vuoden 2008 jälkeen melko noususuhdanteista. Eurooppa Aggressiivisen kehitys on puolestaan ollut negatiivista koko ajan enemmän tai vähemmän. Uusin raju notkahdus tapahtui elokuussa 2011, osasyynä varmasti rahaston finanssiosakkeiden omistus.

Toiseksi huonoiten pärjäsi Handelsbanken Japanfond, tuottaen 1665 euron tappiot. Tappiota tuli jokaisen ajanjakson aikana. Kuten jo aikaisemmin todettiin, maaliskuisen maanjäristyksen on varmasti vaikuttanut rahaston kehitykseen, koska pahoin vaurioituneilla alueilla sijaitsevia paljon teollisuustuotantoa ja it-yhtiöitä. Rahaston suurimmat painotukset ovat juuri näillä aloilla.

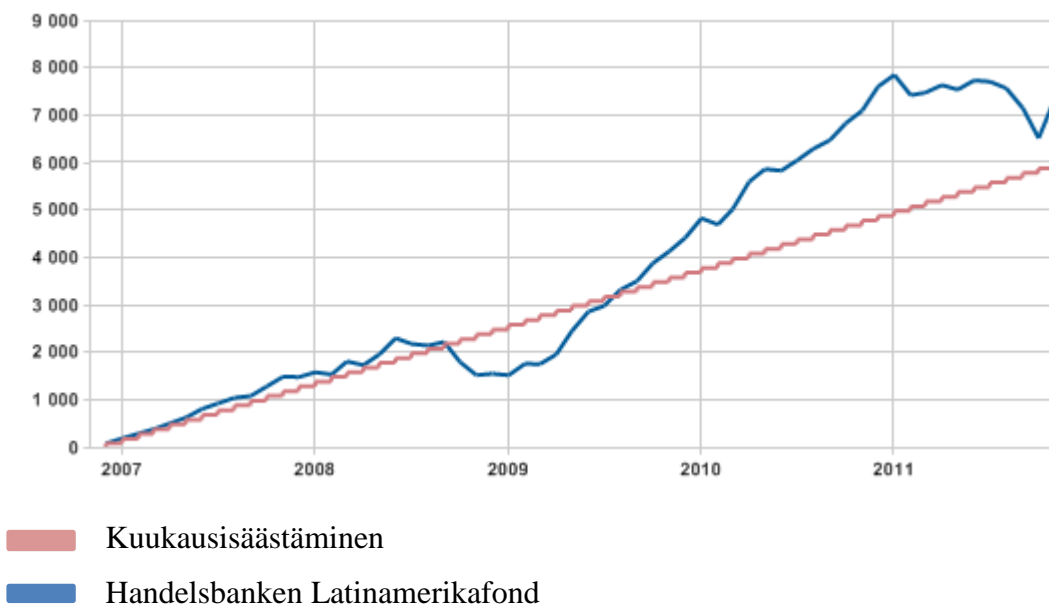
Muiden rahastojen kehitys on ollut ailahtelevaa, joskus on tullut voittoa ja joskus tappiota. Tämän vuoksi kannattaakin kysellä sijoitusneuvojilta uusimmista muutoksista ennen kuin tekee sijoituspäätöksen. Tutkimuksen perusteella voisin todeta, että kannattaa sijoittaa rahastoihin jotka sijoittavat laajalti eri aloihin sekä eri maihin. Näin saa riskin pienemmäksi, sekä yksittäiset eri maiden tapahtumat eivät vaikuta niin voimakkaasti rahastojen kehitykseen.

Viime vuosina on tapahtunut maailmantaloudessa muutoksia, jotka ovat omalta osaltaan vaikuttaneet rahastojen kehitykseen. Poliitiikka aiheuttaa melko voimakkaita kurssien heilahteluita. Puheet Kreikan lähdestä eurosta sekä Espanjan ja Italian irtaantumisen luovat sekasortoa. Jos kaikista rahastoista olisi löytynyt historiaa 10 vuoden ajalta, olisi tulos varmasti tasaisempi. Jossain vaiheessa kehitys lähtee taas nousuun, mutta sitä ei voi sanoa koska ja kuinka nopeaa nousu on. Myöskään ei voida sanoa, mihin maahan sijoittavat rahastot kääntyvät nopeammin nousuun.

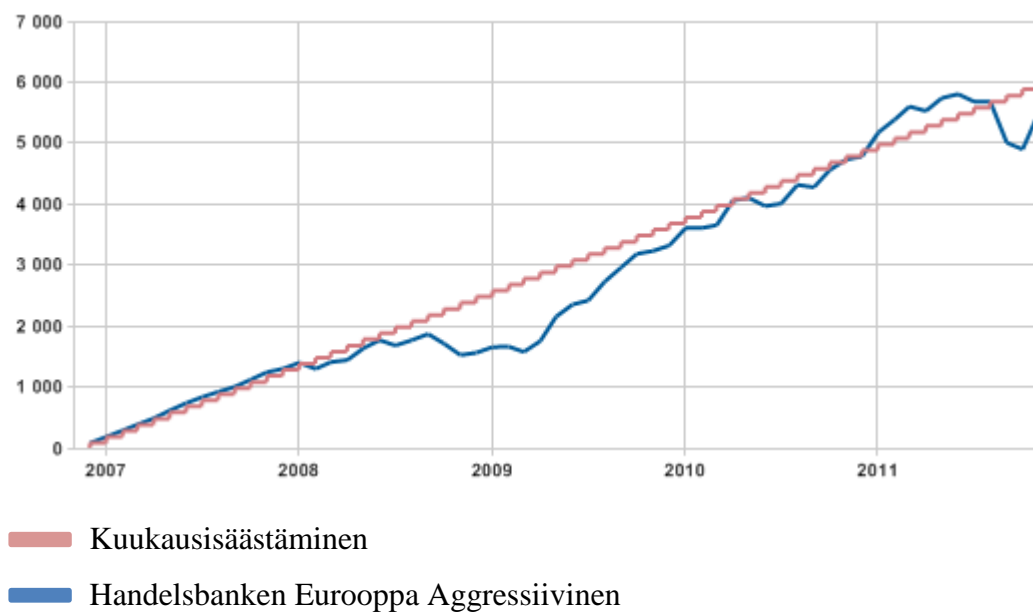
Tuloksia tutkittuani, halusin lisätä parhaiten ja huonoiten menestyneestä rahastosta graafit, missä verrataan rahaston arvon kehitystä viiden vuoden ajalta kertasisjoituksella sekä 100 euron kuukausisäästämällä. Tästä näkee hyvin sijoitustyylien erot. Kuukausisäästämällä arvon kehitys on paljon tasaisempaa kuin kertasisjoituksella.

Tämän vuoksi tulokset voisivat olla täysin erilaisia, jos olisin vaihtanut kertsijoituksen kuukausisäästämiseen. Kuukausisäästämisessäkin on tapahtunut laskua, mutta lasku ei kuitenkaan tapahdu niin äkkijyrkästi kuin kertsijoituksella.

Handelsbanken Latinamerikafond;



Handelsbanken Eurooppa Aggressiivinen;



Lopuksi voin todeta, että kiinnostuin rahastoista ja kuukausisäästämisestä niin paljon, joten aloitin itse kuukausisäästämisen muutamassa rahastossa. Nähtäväksi jää, millaista kehitystä tulee tapahtumaan.

LÄHTEET

Erola, M. 2009. Paras sijoitus itsepuolustusopas sijoittajille. Helsinki: Talentum.

Handelsbanken.2011. Rahastoesite 2011/07.

*Handelsbanken www-sivut. 2011a. Kuukausisäästäminen. Viitattu 7.11.2011.
http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/IStartfi.nsf/Frameset?OpenView&id=Shbfi&n
avid=X_Henkiloasiakkaat&sa=/shb/inet/icentfi.nsf/default/qE1ADE3F79DAFFE70
C22570F800469269?opendocument&iddef=Henkiloasiakkaat*

*Handelsbankenin www-sivut. 2011b. Ajankohtaista rahastoista. Viitattu 30.8.2011.
http://web.msse.se/shb/fi.fi/funds/fees?groupname=kaikki%20rahastot&group=63&r
isk=undefined&advanced=false&hw=true&s=annualfee*

*Handelsbankenin www-sivut. 2011c. Säästövakuutuksen verotus. Viitattu 9.11.2011.
http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/IStartfi.nsf/Frameset?OpenView&id=Shbfi&n
avid=X_Henkiloasiakkaat&sa=/shb/inet/icentfi.nsf/default/qE1ADE3F79DAFFE70
C22570F800469269?opendocument&iddef=Henkiloasiakkaat*

*Handelsbankenin www-sivut. 2011 d. Tietoa pankista. Viitattu 30.8.2011.
http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/Icentfi.nsf/vlookupfirstpage/handelsbankenfi*

*Handelsbankenin www-sivut. 2011 e. Säästä ja sijoita Handelsbankenin rahastoihin.
Viitattu 11.10.2011
http://www.handelsbanken.fi/shb/inet/IStartfi.nsf/Frameset?OpenView&id=Shbfi&n
avid=X_Henkiloasiakkaat&sa=/shb/inet/icentfi.nsf/default/qE1ADE3F79DAFFE70
C22570F800469269?opendocument&iddef=Henkiloasiakkaat*

Leppiniemi, J. 2002. Pörssikurssi. Helsinki: WSOY

*Nikkinen, J., Rothovius, T. & Sahlström, P. 2002. Arvopaperisijoittaminen. Helsinki:
WSOY*

*Puttonen, V. & Kivisaari, T. 1997. Sijoittaminen ja sijoitusrahastot Suomessa. Hel-
sinki: KY-palvelu*

Puttonen, V. & Kivisaari, T. 1999. Mitä missä miljoona. Juva: WSOY

Puttonen, V. & Repo, E. 2006. Miten sijoitan rahastoihin. Juva: WSOY

Saario, S. 2001. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin. Juva: WSOY

Sijoitusrahastolaki (29.1.1999/48)

Suomen Pörssisäätiö. 2011. Korko-opas 2011.

Suomen Pörssisäätiö. 2009. Sijoitusrahasto-opas.

*Suomen pörssisäätiön www-sivut. Viitattu 3.11.2011.
http://www.porssisaatio.fi/sanasto*

Morningstarin www- sivut. Viitattu 26.5.2011. <http://www.morningstar.fi>

Seligson & Co www-sivut. 2011. Yleistä tietoa rahastosijoittamisesta. Viitattu 26.5.2011. <http://www.seligson.fi/suomi/sijoitustieto/rahastosijoittaminen.htm>

Sijoitusrahastot.org. www-sivut. Rahastojen verotus. Viitattu 30.8.2011. <http://sijoitusrahastot.org/fi/rahastot/rahastojen-verotus/>